

Понздаҳ соли муносибатҳои Тоҷикистону Амрико

**Баромади Ҷонишни Ёрдамчии Котиби Давлатии ИМА оид ба масоили Осиёи Марказӣ
ва Ҷанубӣ
ҷаноби Эван Фейенбаум
дар Маркази Тадқиқоти Стратегӣ дар Конфронси бахшида ба понздаҳумин солгарди
муносибатҳои Тоҷикистон – ИМА**

**Душанбе, Тоҷикистон
13 апрели соли 2007**

Ташаккур барои даъвататон. Ман бахусус меҳоҳам ба дӯстам Сӯҳроб Шарипов, ки соли гузашта як рӯз бо ҳам дар Хоруг будем, барои даъват ба ин ҷаҳни понздаҳсолагии оғози муносиботи Тоҷикистону Амрико изҳори миннатдорӣ намоям.

Ман бениҳоят хурсандам, ки боз ба Тоҷикистон омадаам.

Воқеан, ин сафари дуввуми ман ба ин кишвар дар ҳафт моҳи охир мебошад.

Бахусус ман аз он хурсандам, ки имрӯз мо дар Душанбе якбора се муносибатро ҷаши мегирем:

- сипарӣ шудани понздаҳ соли истиқлолияти Тоҷикистон
- понздаҳсолагии оғози муносибатҳои Амрикову Тоҷикистон
- понздаҳсолагии ҳузури дипломатии ИМА дар Душанбе.

Ин роҳи дарозро мо дар як муддати қӯтоҳ тай намудем. Ва ман умединам, ки ҳар як фарди Тоҷикистон, ҳоҳроҳбари давлат ва ҳоҳ як шаҳрванди оддӣ, аз ҳамкории қавӣ ва рӯзафзунӣ байни Тоҷикистону ИМА ифтихор менамояд ва ба ояндаи ҳамкориҳоямон бо рӯҳбаландӣ менигарад.

Биёед як лаҳза бубинем, ки то чӣ дараҷа дар ин понздаҳ сол мо бо ҳам наздик шудем.

Дар як муддати бениҳоят қӯтоҳи охирҳои соли 1991 – аввали соли 1992, дар мӯҳлати ҳамагӣ 16 ҳафта, Иёлоти Муттаҳида истиқлолияти Тоҷикистонро эътироф намуда, сафорати муваққатии худро дар як меҳмонхонаи шаҳри Душанбе кушоданд ва Котиби давлатии онвакта ҷаноби Чеймс Бейкер ба Осиёи Марказӣ сафар намуд, ки онро баъдтар чун «бехтарин сафари худ ба ҳайси Котиби давлатӣ» арзёбӣ кард.

Сараввал сафорати Амрико дар як ошёнаи меҳмонхонаи Авесто ҷойгир шуда, миқдори ками таҷхизоти кориву ҳатҳои бади телефонӣ дошт ва умуман ба сафоратхонаи ҳозиразамон кам монанд буд. Дар ҳамсоягии мо дар ошёнаҳои дигари меҳмонхона сафоратҳои Русияву Эрон ҷойгир шуда буданд.

Дар он солҳо тиҷорати байни ду кишвар ҳамагӣ 10 миллион долларро ташкил менамуду ҳалос. Он вақт миқдори ниҳоят ками тоҷикон дар ИМА зиндагӣ, кор ва ё таҳсил мекарданд. Ва ман аминам, ки миқдори боз ҳам камтари амрикоиҳо ба Тоҷикистон омада буданд.

Пас дар ин понздаҳ сол мо то чӣ андоза ба ҳам наздик шудем?

Гуфтан мумкин аст, ки ҳатто пас аз панҷ соли истиқболият мӯрӯз дар сафоратхонаамон дар Душанбе ҳамагӣ панҷ нафар ҳодими амрикӣ доштем, ки бино бар вазъи амнияти кишвар, бештари вақти худро дар шаҳри Алма-ато сарф мекарданд.

Имрӯз теъдоди кормадони амрикои сафоратхонаи Душанбе ба 50 нафар расидааст.

Имсол миқдори кӯмаки Иёлоти Муттаҳида ба Тоҷикистон ба 50 миллион доллар ҳоҳад расид, ки он бештар барои рушди кишвар равона мешавад.

Он 10 миллион долларе, ки ҳаҷми тиҷорати байни кишварҳои моро дар солҳои аввал ташкил медод, дар соли 2005 ба 260 миллион доллар расид, яъне зиёда аз 20 маротиба афзоиш ёфт.

Дар ин солҳо донишҷӯёну олимони зиёди тоҷик дар Иёлоти Муттаҳида таҳсилу кор карданд, ки имрӯз баъзе аз онҳо, ба монанди Сӯҳроб Шарипов, дар ин ҷо ҳузур доранд.

Ҳамчунин дар ин муддат донишҷӯёну олимону соҳибкорони зиёди амрикӣ ба Тоҷикистон омаданд, то бо ҳаёти ин ҷо ошно гарданду бинои ҳамдигарфаҳмии мардумони ду кишварро бунёд кунанд.

Чунин табодул дар ҳақиқат метавонад зиндагии инсонҳоро тағиیر дихад.

Мисоли равшани чунин табодулро дар барномаи FLEX дидан мумкин аст, ки тибқи он ҳар сол 50 нафар талабаҳои синфҳои болоии мактабҳои миёнаи Тоҷикистон ба Иёлоти Муттаҳида сафар мекунанд. Аз соли 1993 инҷониб теъдоди онҳо, ки дар ин барнома иштирок кардаанд ба 430 нафар расидааст.

Бубинед, ки тоҷикбачае бо номи Илҳом, пас аз шунидани ҳабари қабул шуданаш ба барномаи FLEX, ҷӣ навиштааст:

«Худоё, ман қабул шудам! Ташаккур, дадаҷон! Ташаккур, очаҷон! Ташаккур ба АКСЕЛС, ки сарпарастӣ ин барнома аст! Худоё, шукри ту!»

Бале, дар ҳақиқат мӯрӯз дар ин понздаҳ сол ба ҳам хеле наздик шудем.

Ҳоло ман кӯшиш мекунам ба шумо баъзе ҷизҳоеро фаҳмонам, ки дар ин понздаҳ сол рӯҳ додаанд, аз ҷумла он кӯшишҳоеро, ки ҳам ҳукumat ва ҳам одамони оддии Амрикову Тоҷикистон ба ҳарҷ додаанд.

Ман ҳоло меҳоҳам ду кореро анҷом дихам:

Аввалан, ман меҳоҳам муҳтасаран шарҳ диҳам, ки чаро Иёлоти Муттаҳида, яъне кишваре, ки 7000 мил аз Тоҷикистон дур аст, ба ҳодисаҳои дар ин ҷо рӯҳ додаистода ҳусни таваҷҷуҳ дорад. Ва чаро мо маנוғеи миллии ҳудро дар дастгирии кӯшишҳои тоҷикон барои расидан ба субот, амният, пешрафт ва демократия мебинем.

Баъдан, ман меҳоҳам дар бораи он корҳое ҳарф занам, ки мо, чӣ дар алоҳидагӣ ва чӣ якҷоя, ба анҷом расонида истодаам, то ба Тоҷикистон барои амалий соҳтани мақсадҳояш қӯмак намоем.

Чаро Амрико ба ин манфиатдор аст?

Пеш аз ҳама борои он, ки 220 сол қабл, ҳангоме, ки мо барои бунёд кардани миллати имрӯзаи ҳуд мубориза мебурдем, мо низ ҷанг ва оқибатҳои сангини онро аз сар гузаронида будем.

Воқеан, мисли Тоҷикистон, солҳои аввали таъсисёбии Иёлоти Муттаҳида дар ҷанг гузаштаанд; ҷанг, ки барои истиқлолият буд, ҷанг, ки ҷони зиёда аз 25 000 нафарро рабуду ҳамин қадари дигарро маҷрӯҳу маъюб намуд.

Бале, бале. Ман медонам, ки он вакт шароит дигар буду муаррихон мегӯянд, ки ҷангҳои мо ба ҳам хеле кам монандӣ доранд.

Вале ман ин ҳамаро ёдовар шуда истодаам, то нишон диҳам, ки чӣ гуна ҷанг таҷрибаи амрикоиҳоро ғанӣ гардонид. Дар тӯли асрҳо ин истиқлолият, ки аз ҷанг шурӯъ шуда буд, амрикоиҳоро водор мекард, ки ба кӯшишҳои мардумони кишварҳои навбунёд барои истиқлолияташон таваҷҷуҳи хоса пайдо қунанд.

Ба қадом роҳе, ки набошад, дар тӯли солҳои зиёд Амрико дар сиёсати хориҷии ҳуд ҳамаи онҳоеро, ки мавқеъи ҳудро дар ҷаҳони имрӯза мечӯянд, дастгирӣ мекард. Ҳамин таҷриба буд, ки соли 1991 мо истиқлолияти шуморо пазируфтем ва сиёсати ҳудро нисбати Тоҷикистон муайян кардем.

Дуввум, амрикоиҳо дар ин ҷо барои рушди Тоҷикистони мустақил имконияти расонидани қӯмакро мебинанд.

Мо медонем, баъди эълони истиқлолият, бо чӣ мушкилоте рӯ ба рӯ шуда будед.

Мо медонем, ки кишвари шумо ба гирдоби ҷангӣ шаҳрвандӣ ғӯтида буд ва он панҷ соли дароз тӯл кашида, ҷони зиёда аз 50.000 нафарро рабуд, садҳо ҳазор нафарро гуреза кард ва иқтисодиёти кишварро ҳароб намуд.

Мо медонем, ки он рӯзҳои мудҳиҳ ҳанӯз ҳам аз ёди шумо нарафтаанд.

Ва мо медонем, ки хотираи рафтагонатон ҳанӯз ҳам дар ёдҳои шумо зинда аст.

Амрикоихо хотираи шаҳидони худро пос медоранд. Аз рӯзи аввали ҷанги шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон мо қӯшиш намудем, то ба шумо ёрии башардӯстона расонем ва барои расидан ба сулҳу салоҳ дар кишваратон қӯмак кунем.

Онҳое, ки солҳои 1990 қурбон шуданд, ба шумо имконият доданд, то давраи нави тараққиёти кишваратонро оғоз кунед.

Саввум, амрикоихо метавонанд ба шумо барои ноил шудан ба имконоти нави иқтисодиву стратегӣ қӯмак кунанд ва бо ин роҳ истиқлолияти шуморо дастгирӣ намоянд.

Мо муносиботи шуморо бо ҳамсоягону шарикони қадимаатон эҳтиром менамоем. Вале мақсади мо дастгирӣ намудани истиқлолияти кишвари шумо аст. Яъне муҳайё соҳтани шароити иловагӣ дар самтҳои гуногун маъни мухайё соҳтани имконоти бештар ва ё худ озодии бештарро дорад.

Ба ақидаи мо ҳеч як кишвар набояд аз ҷунин имконият маҳрум бошад.

Барои он, ки Тоҷикистон тараққӣ кунад, вай бояд имкониёти зиёдтаре дошта бошад – зиёдтар аз як бозор, зиёдтар аз як шарики тиҷоратӣ, зиёдтар аз як пайвастагии муҳими инфраструктурӣ.

Сиёсати Амрико дар ин минтақа аз оғози муносибатҳояш дар моҳи декабри соли 1991 возеху равшан буд: мо дар ин кунҷи дунё танҳо худи мардуми Осиёи Марказиро эътироф мекунем.

Он ақидаеро, ки гӯё имрӯз Осиёи Марказӣ аз сари нав майдони рақобати абарқудратҳо шудааст, мо рад мекунем.

Тоҷикистон объекти муборизаи геополитикии Иёлоти Муттаҳида бо касе нест. Ҳар он чи мо ин ҷо мекунем, ба хотири расонидани қӯмак ба истиқлолияти кишвари шумо мекунем, то мардуми шумо тавонад тақдири худро мустақилона ҳал кунад.

Чаҳорум, Тоҷикистон имрӯз бо хатарҳои байналмилалие рӯ ба рӯ шудааст, ки метавонанд ба амнияти минтақа ва умуман ҷаҳон таъсир расонанд.

Терроризм, маводи муҳаддир, ҷиноят, фасод – ин ҳама хатарҳое ҳастанд, ки метавонанд суботи Тоҷикистонро ҳалалдор кунанду ба амнияти ҳам мо ва ҳам шумо таъсир расонанд.

Аз ин рӯ ҳамкорӣ дар мубориза бо ин хатарҳо бо кишвари шумо манфиати миллии мо мебошад. Ва ман гумон мекунам, ки манфиатҳои Тоҷикистон дар ин самт бо манфиатҳои мо бар меҳӯранд.

Табиати ин хатарҳо ҳамарӯза тағйир меёбад.

Амрикоихо аз ҳодисаҳои мудҳиши 11 сентябри соли 2001 омӯхтанд, ки қудрати Амрико маъни дастнорасии ӯро надорад. Ҳеч як кишвар, ҳатто бо ҷунин қудрати ҷаҳонӣ,

наметавонад худро аз ҳама гуна хатарҳо эмин нигоҳ дорад, бахусус дар шароити ҷаҳонишавии имрӯза.

Воқеан ҳам ҷаҳонишавӣ дар қатори имкониятҳои нав хатарҳои нав низ ба вуҷуд овардааст. Он гӯё курраи заминро ҳаҷман хурд карда, сабабгори прогресс шуд, молу ҳол ва донишу технологиҳои навро ба ҳама ҷо пахн кард. Вале дар айни ҳол ҷаҳонишавӣ дарҳоро ба рӯи падидаҳои номатлуб аз қабили тероризм, бемориҳои гуногун, ҷиноят, маводи муҳаддир, вайронкунандагони муҳити зист, одамрабой ва ғайра низ қушод.

Табиист, ки ин мушкилот аксуlamали муштаракро талаб мекунад.

Дар танҳои мо наметавонем бо ин мушкилот, ки сарҳадҳоро эътироф намекунанд, самаранок мубориза барем. Ал-Қоида қариб дар шаст қишвари ҷаҳон фаъолият дорад. СПИД бошад ҳангоми убури сарҳад “паспорти худро барои тафтиш пешниҳод намекунад”.

Ва чун шумову ҳамсоягонатон меҳоҳед, ки ин мушкилоти умумибашариро мағлуб кунед, Иёлоти Муттаҳида ният доранд дар ин мубориза бо шумо шарик бошанд, зоро мо низ ба ин манфиатдор ҳастем.

Ва ниҳоят, мо ба он хотир дар ин ҷо манфиатдор ҳастем, ки ин қишвар дар ҳамсоягӣ бо Афғонистон ҷойгир шудааст. Ҳамчунин ин мамлакат дар ҷорроҳаи қадимаи тиҷоратии Осиё воқеъ аст, ки шимолро бо ҷанубу шарқро бо ғарб мепайвандад.

Мо меҳоҳем, ки тиҷорати анъанавии байни қишварҳои ин қораро барқарор қунем ё, аниқтар карда гӯем, барои рушди тиҷорат байни қишварҳои Осиёи Марказӣ ва ҳамсоягонашон, аз ҷумла Афғонистони аз нав бунёдшаванда, қӯмак қунем.

Ин аст сабаби ғамхории мо. Ва ин аст манфиати миллии мо дар ин минтақа.

Мамлакати мо аз ин ҷо хело дур аст. Ва мо дар ин минтақа на амбитсияҳои имперӣ дорему на ҷангу ҷидол ё колониализмро аз худ мерос гузоштаем.

Он тавре, ки Котиби давлатӣ ҳонум Райс қайд кардаанд, «мо хостори сулҳу салоҳ ва амният ҳастем».

Мо хостори рушду нумӯи иқтисодӣ ҳастем.

Мо хостори арзишҳои демократӣ ва ҳуқуқи инсон ҳастем, ки тамоми мардумони озодро дар асоси эътиимод ва эҳтироми ҳамдигар муттаҳид месозанд.

Мо хостори муносибатҳои қавии байни ҳамсояҳо дар минтақа мебошем.

Вале танҳо «қӯмак кардан» ба имконият кофӣ нест. Мо бояд онро «ба даст гирем». Ва тариқу усулҳои ҳамкории Тоҷикистону Иёлоти Муттаҳида барои расидан ба мақсадҳои муштарак дар тӯли ин понздаҳ сол сайқал ёфта мукаммал гаштаанд.

Ичозат дихед, то ман чанд мисол аз дастовардҳоямон оварам ва баъзе мушкилоти мавҷударо, он тавре, ки мо онро мебинем, шарҳ дихам.

Мо дар як вақт дар якчанд соҳа кор карда истодаем: амният, интегратсия минтақавӣ, тичорат, демократия ва ҳукуқи инсон.

Мояи ифтихори хосай мо ҳамкориамон бо Тоҷикистон дар соҳаи амният аст, ки ба таҷрибаи бой кишвари шумо аз солҳои 1990-ум такя меқунад.

Кишвари шумо дар барқарорсозии амнияти Афғонистон хидмати бебаҳое кардааст. Ҳукумати шумо ба қувваҳои коалитсионӣ барои парвоз дар фазои Тоҷикистон ва ҷойгиршавии қувваҳои Фаронса дар фурудгоҳи Душанбе ичозат додааст. Ва он амнияту суботи кишвари худро бо вазъи Афғонистон пайваста мебинад.

Бо ин розӣ нашудан наметавон. Мо бо ҳукумати Афғонистон ва дигар кишварҳои манфиатдор ҳамкорӣ карда истодаем, то ба ин кишвар субот, рушд ва демократияро орем.

Тоҷикистон низ ба тавсеа додани ҳамкорӣ дар мубориза бо маводи мухаддир, терроризм ва одамрабоӣ манфиатдор аст.

Барномаҳои кӯмаки мо ба пурзӯр кардани назорати сарҳадот, баланд бардоштани имконоти қувваҳои нозомии кишвар, беҳтар кардани комуникатсия ва пешгирии паҳншавии яроки қатли ом равона шудаанд.

Як мисол аз ҳамкории мо бо қувваҳои сарҳадӣ меорам.

Аз бозе, ки Тоҷикистон ҳимояи сарҳади Афғонистонро ба дasti худ гирифт, ИМА барои иҷрои ин вазифа ба вай кӯмаки зиёде кардааст.

Дар ин муддат мо ба маблағи зиёда аз 40 миллион доллари амрикоӣ ёрӣ расонидем, ки он ба таъмиру бо таҷхизоти муосир таъмин кардани 15 дидбонгоҳҳо дар сарҳад бо Афғонистон ва таълиму таҷхизи қувваҳои сарҳадӣ равона шудааст.

Холо ин барнома дар ҳоли гузариш қарор дорад, зеро тағйироти соли гузашта қувваҳои сарҳадиро ба тобеияти Кумитаи Амнияти Миллӣ гузаронид. Вале мо тасмим гирифтаем, ки бо Кумита низ дар баланд бардоштани имконоти қувваҳои сарҳадӣ барои ҳимояи марзҳои кишваратон ҳамкориро давом дижем.

Мо ҳамчунин аз он мефаҳрем, ки ба Оҷонсии назорати маводи мухаддир кӯмаки пайваста мерасонем, ки фаъолияти он барои дигарон дар Осиёи Марказӣ нишонаи ибрат мебошад.

Мо қӯшишҳои шуморо қадр меқунем. Ва мо имконоти нави ҳамкорӣ дар соҳаи амнияти байнисарҳадиро ҷустуҷӯ менамоем.

Самти дигари ҳамкориҳои мо рушди иқтисодиро дар бар мегирад, аз ҷумла интегратсияи минтақавӣ, тиҷорат, инвеститсияҳо ва таъмини имкониёти нав барои соҳибкорӣ.

Мо ҳамроҳ алоқаҳои тиҷоратӣ байни Тоҷикистону Афғонистон, ва ё васеътар карда гӯем, байни Осиёи Марказиву Ҷанубиро бунёд мекунем. Президент Раҳмон ва ҳукумати ўз ин ташаббуси муштарақ саҳт ҷонидорӣ мекунанд. Ва ман шодам, ки дар ин самт корҳои зиёде ба анҷом мерасанд.

Ин тобистон мо ният дорем купруки болои дарёи Панҷро, ки Афғонистону Тоҷикистонро ба ҳам мепайвандад, кушоем. Ин купрук, ки ИМА барои сохтани он 36 миллион доллар ҷудо намудаанд, бо гумрук ва дигар иншооти сарҳадӣ муҷаҳҳаз буда, дар як шабонарӯз метавонад то 1000 молинро гузаронад. Ин купрук, бо ҳама асфалту бетонаш, намунаи барҷастаи ҳамкориҳои мо дар ин самт мебошад.

Мо фахр мекунем, ки соҳтмони онро маблағгузорӣ намудаем.

Мо мефаҳрем, ки бо Тоҷикистон дар ин соҳа чунин ҳамкории зич доштем.

Мо ҳамчунин аз он ифтихор дорем, ки дигар кишварҳо низ, аз қабили Ҷопону Норвегия, дар ин лоиҳа сахмгузор буданд.

Истеҳсоли қувваи барқ як соҳаи дигарест, ки ба назари мо, ояндаи хуб дорад. Дар ин самт низ ҳукумати кишварҳои мо, ҳамроҳ бо созмонҳои байналмилалии молиявӣ, қӯшиш менамоянд, то лоиҳаҳои нави минтақавӣ тарҳрезӣ шаванд.

Моҳи октябри соли гузашта Тоҷикистон, Афғонистон, Қирғизистон ва Покистон созишномаи тафоҳум барои лоиҳаи намунавии савдои 1000 мегават қувваи баркро имзо карданд, ба шарте, ки омӯзиши асоснокии иқтисодии ин лоиҳа фоидаовар будани онро исбот кунад. Ин омӯзиш аз ҷониби Бонки Ҷаҳонӣ ва Бонки Рӯшии Осиёӣ маблағгузорӣ мешавад. Лоиҳа имкон медиҳад, ки тиҷорати қувваи барқ аллакай дар соли 2010 шурӯй шавад.

Албатта дар ин роҳ монеъаҳо вуҷуд доранд. Вале фоидаи ин лоиҳа ниҳоят қалон аст ва Тоҷикистон ҳамчун як истеҳсолкунандай асосии қувваи барқ аз ин имконият бояд ба пуррагӣ истифода барад.

Як мисоли дигар.

Соли гузашта мо Барномаи мусоидат ба бозори минтақавии қувваи барқ (Regional Energy Markets Assistance Program – REMAP)-ро оғоз намудем, ки мақсад аз он ёрӣ расонидан ба реформаи бозори қувваи барқ ва ҳавасманд сохтани сармоягузорони хусусӣ ба ин бозор буд.

Имрӯз мо медонем, ки ҳукумати давлатҳои дигар барои амалий сохтани лоиҳаҳои гуногуни гидроэнергетикӣ дар Тоҷикистон маблағҳои муайян ҷудо намудаанд.

Вале Амрико ин корро накардааст. Ин тарзи кори мо нест.

Ба ақидаи мо, муҳимтар ва беҳтар он аст, ки агар иқтисодиёти шумо тавонад шарикони кордида аз сектори хусусиро ба ҳамкорӣ ҷалб кунад.

Ҷалби сармояи хусусӣ аз Амрико ва дигар мамолики дунё сиёсати афзалиятноки Президент Раҳмон мебошад. Мо ҳам Тоҷикистонро ба ширкатҳои амрикоии гуногун ҳамчун бозори нав муаррифӣ менамоем.

Соли гузашта сафорати мо мизи мудаввареро баргузор намуда имконияти кушодани Палатаи Савдои ИМА дар Тоҷикистонро баррасӣ намуд, ки дар он мизи мудаввар намояндагони зиёда аз 30 ширкати маҳаллӣ иштирок карданд. Умединорам, ки Палатаи Савдо ба наздикӣ дар ин ҷо ба фаъолият шурӯъ мекунад.

Ана ҳамин ҳавасмандии соҳибкорӣ аст, ки метавонад ба рушди иқтисодии Тоҷикистон қўмак кунад.

Иёлоти Муттаҳида корхонаҳои давлатие надоранд, ки ба хотири манофеи геополитикии худ тавонанд онҳоро ба сармоягузорӣ маҷбур кунанд. Мо ҳамчунин наметавонем ба сармоягузорони хусусии худ бигӯем, ки чи тавр ва ба кучо сармоягузорӣ кунанд.

Вале мо гумон мекунем, ки ҷалби сармояи хусусӣ калиди инкишофи ояндаи Тоҷикистон аст.

Тӯли даҳ соли охир ҷараёни сармояи байнисарҳадӣ се маротиба афзуза, имрӯз таносуби сармоягузории хориҷӣ ба миқдори маҳсулоти умумии ҷаҳони 2 бар 1 шудааст.

Мутассифона миқдори ниҳоят ками ин ҷараёни сармоя ба Осиёи Марказӣ ворид мешавад.

Аз ин рӯ, барои ҷалби сармоя сиёсатеро пеш гирифтан лозим аст, ки он ошкор, пешгӯишаванда, гайридискриминатсионӣ ва дорои макро-иқтисодиёти босабот бошад.

Мо барномаҳоеро дастгирӣ менамоем, ки ба реформаи ҳоҷагии қишлоқ, секторе, ки аз се ду ҳиссаи қувваи кории шумо дар он банд аст, ва таёсиси корхонаҳои хурду миёна, ки метавонанд муҳаррики эҷоди ҷойҳои кории нав гарданд, равона шудаанд.

Бо ин восита мо меҳоҳем ба тоҷикон қўмак кунем, ки онҳо дар кишвари худ, на дар берун, соҳиби кор гарданду ба ҷинояткориву экстремизм ҷалб карда нашаванд.

Чи тавре, ки ман пештар қайд карда будам, яке аз монеаҳои асосӣ барои ҷалби сармояи хориҷӣ ин коррупсия мебошад. Пресиденти шумо инро дарк кардааст ва ба наздикӣ ҳатто як оғонсии нави мубориза бо коррупсияро низ таъсис додааст, ки умединорам он метавонад бо ин падида дар ҳамаи сатҳҳои ҳукумат мубориза барад.

Мо меҳоҳем ба шумо дар бунёди шароити иҷтимоиёне қўмак расонем, ки асоси пешравии шумо гардад – тайёр кардани қувваи кории маълумотнок ва солим.

Ёрии мо ба системи тандурустии Тоҷикистон барои мубориза бо хатари бемории сил ва СПИД мисоли равшани он шуда метавонад.

Мову бо шумо дар беҳтар кардани системаи таълими Тоҷикистон ҳамкорӣ менамоем, ки он дар ворид сохтани методологияи нави таълим ва ҷалби волидайну худи маҳалла ба идоракуни мактаб зоҳир мегардад.

Муҳимтар аз ин, мо ба донишҷӯёни тоҷик имкон фароҳам овардем, то онҳо дар Иёлоти Муттаҳида таҳсил намуда таҷрибае гиранд, ки метавонад ҳаёти онҳоро тағйир дихаду онҳоро барои фаъолият намудан дар шароити иқтисоди ҷаҳонӣ таяёр намояд.

Вале барои беҳтар намудани шароити зиндагиашон худи шаҳрвандон низ бояд дар ҳаёти сиёсии кишвар фаъолонатар ширкат варзанд.

Ман медонам, ки хотироти ҷанги шаҳрвандӣ ба бисёрии тоҷикон имкон намедиҳанд, ки оиди ба тағйироти демократӣ дар ҳаёти ҷомеа фикр кунанд.

Онҳо аз «нооромӣ» меҳаросанд.

Онҳо ҳайрон мешаванд, ки чаро Иёлоти Муттаҳида танҳо як роҳи пешрафти сиёсӣ, танҳо як шакли сохтори сиёсиро мебинанду ҳалос.

Вале мо боварии комил дорем, ки оромиву субот на танҳо амниятро, балки иштироки фаъолонаи шаҳрвандон дар идораи давлат ва тақдири худро низ талаб мекунанд.

Мардум ҳамеша роҳи изҳор намудани ақидаи сиёсии худро пайдо мекунанд. Ва агар барои озодона изҳор кардани ин ақида шароит вучуд надошта бошад, онҳо даст ба роҳҳои дигар мезананд.

Ва он тавре, ки Котиби давлатӣ Райс гуфтанд, «мо мақсади ба дӯстонамон тарзи амрикои коргузориро надорем». Баръакс, мо ба шариконамон аз Осиёи Марказӣ дар расидан ба он суботе, ки *худашон* меҳоҳанд, кӯмак намоем.

Ин маънии беҳтар намудани тарзи идораро дорад. Ин маънии беҳтар ҷорӣ намудани принсипи волоияти қонунро дорад.

Гап дар сари он аст, ки кишварҳои демократӣ дар тамоми дунё тараққӣ карда истодаанд, новобаста аз фарҳангӣ анъанаҳои таърихиашон.

Давлатҳои демократӣ шаклҳои гуногун доранд. Ду давлати демократии пурра ба ҳам монандро пайдо кардан мумкин нест. Вале ҳеч касе гуфта наметавонад, ки озодиҳои сиёсӣ танҳо хоси Амрико мебошанд. Таъриҳи худ шоҳид аст.

Мо мефаҳмем, ки роҳ ба сӯи демократия дуру дароз ва нокомил асту барои ҳар як кишвар хос аст.

Вале мо умед дорем, ки ислоҳот, идораи давлатии хуб ва волоияти местаҳками қонунро дар Тоҷикистон ҳоҳем дид.

Мо умед дорем, ки дар ин ҷо барои фаъолияти озоди оппозитсияи қонуний ва муташаккил фароҳам оварда мешавад.

Ва мо умед дорем, ки ҳукумати шумо назорат аз болои васоити ахбори оммаро сабуктар мекунад, то барои баҳс майдон пайдо шавад.

Ба ин хотир мо меҳоҳем бо Комиссияи марказии интихоботӣ ҳамкорӣ намоему дар ислоҳи камбуҷиҳои интихоботи аҳирулвуқӯи президентии шумо ба он кӯмак расонем.

Мо боварӣ дорем, ки барои ҳукumat омӯҳтани хулосаи аз ин интихобот бардоштаи САҲА ва дар оянда ислоҳ намудани камбуҷиҳои дар ин хулоса зикршуда аз манфиат ҳолӣ наҳоҳад буд.

Воқеан, мо умед дорем, ки ислоҳоти системаи интихоботии шумо то саршавии интихоботи парлумонии соли 2010 ба анҷом мерасад.

Аслан, Тоҷикистон набояд аз гуфтугӯи озод ҳарос дошта бошад.

Ҳамчунин Тоҷикистон набояд аз фаъолияти созмонҳои байналмилалӣ, ки мақсадашон ёрии баробар расонидан аст, аз қабили ду созмони байналмилалии баобру - Институти Миллии Демократия ва Фридом Ҳауз, -ва дигар созмонҳои байналмилалӣ ба монанди Интерньюс, ки барои тараққии ВАО-и озод кӯмак мерасонад, набояд тарсад.

Ба ақидаи мо, Тоҷикистон аз иштироки онҳо дар ҳаёти ҷамъиятиаш бурд карда, боз ҳам бақувваттар мегардад.

Дӯстони азиз! Дар тӯли ин 15 сол мо бо ҳам хеле наздик шудем. Аз ҷониби худ ман гуфта метавонам, ки то вақте, ки шумо мамлакатонро ташаккул медиҳед, мо ҳамеша дар паҳлуи шумо ҳоҳем буд.

Барои мо дӯсту шарик номидани Тоҷикистон боиси ифтихор аст.

Ва мо меҳоҳем ҳамеша Тоҷикистони ифтихорманду озоду қудратманду шукуфонро дастгирӣ намоем.

Ташаккур барои имконияти ба ман фароҳам овардаатон. Биёed кӯшишамонро дар роҳи мустаҳкам намудани алоқаи байни кишварҳиямон ба муддати боз 15 соли дигару аз он ҳам зиёдтар давом дихем.